

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

JOHN VALIMAKI, Editor & Manager

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.
TELEPHONE — Office 365;
Editorial Dep't 892.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

HOMMAAVAT OMAA KIRJAPAINOA.

Viimeksi meille saapunut Sudburyssa, Ont., ilmestynyt Vapaus-tietää kertoo, että lehden kantajain keskuudessa on alettu puhelemaan oman kirjapainon laittamisesta lehdele. Asiasta tullaan piakkoin toimittamaan yleisäänestys, jonka kautta Canadian s. s. järjestön jäsenistö voi lausua mielipiteensä asiasta. Lehden tulevaisuutta koskettavaksi on suunniteltu Fort Williamia tai Port Arthuria.

MARKAN ARVO SUOMESSA

Täällä Amerikan suomalaisten keskuudessa on puhuttu paljon markan ulkomaisesta kurssista. Nyt lienee paikallaan kysyä, miten sen kurssin laita on kotimaassa. Sosialidemokratissa sen arvon alentumista on valiteltu tukkiihän. Eräässä kirjoituksessa sanotaan m. m. seuraavaa: "Suomen markan kurssi on viime aikoina osoittautunut kohoavan, kurssinoterausten mukaan, ja sen väitetään olevan hyvä merkki. Saattaa niin olla, mutta tavallinen kuolevainen ei voi käsittää sitä, että kun ulkomailta maksetaan meidän markkamme emmpi, niin täällä kotimaassa annetaan siitä markasta aina sitä vähemmän. Sillä markalla näyttää olevan kaksi kurssia, toinen ulkomainen ja toinen kotimainen.

Kuavaava on, että juuri samaan aikaan kuin ulkomaisen kurssin ilmaportarit osoittavat nousua, esittää rautateiden tariffikomitea ajalla ja vaivalla laatimansa arvioidutoksien, jotka sisältävät m. m., että meidän tulisi maksaa rautatiematkoistamme 20-25 pros. enempi markkoja kuin mitä nyt maksetaan, vaikka nykyin jo saadaan maksaa noin 30 pros. enemmän kuin ennen rauhan aikaa. Samoin Helsingin kaupungin valtuuston enemmistön mielestä tulee yksinkertaisesta rautatiematkasta maksaa nyt 120 pros. enemmän kuin tähän asti, — kun markan kurssi on kohonnut ulkomailta. Siis samaan aikaan kuin ulkomailta aletaan maksaa markasta enemmän ja antaa sillä enemmän tavaraa, aikoo Suomen valtio ryhtyä, ja Suomen suurin kunta jo ryhtyy, kiskomaan kansalta markkoja entistä halvemmasta arvosta. Yksityiset tietysti seuraavat esimerkiksi, sillä osaa kai porvari siinä kiskoa kuin valtio ja kuntakin. Mutta mikä perii lopultakin vähävaraiset tämän markan kotimaisen kurssin yhä alas painaessa, tai oikeammin sitä painaessa?"

Etä markan arvo, sen ostovoima, noin alenee Suomessa, se on tietysti vaan yhtäpitävä ja samoista syistä johtuva kuin dollarin ostovoiman pienentyminen täällä, punnan Englannissa ja frangin Ranskassa. Hirveät valtioterve lisäävät veroja, verot keinoitella ja keinotellu hoitoja. Kulta on sitäpaitsi useimmissa maissa vaan sadassa osassa sitä rahamäärää vastassa mitä hallitukset pitävät liikkeellä. Kaikki muu nousee paitsi työn hinta. Sillä työn on suoritettava kaikki velat ja voitot ja sitten vasta huolehdittava itsestään.

Järjestöstämme

Järjestömme on monessa suhteessa mielenkiintoinen ja mahattava laitos, etenkin ulkoasuunsa nähden; ja varsinkin kun muistelee menneitä aikoja, niin oli se aikanaan maailman mahtavimpia sosialistisia järjestöjä. Elinvoimaisuudessa ja työkykyssä se oli parhailtaan vuosina 1912 ja 1913. Sitte se sairautti surullisen kuuluisaan radikalismiin. Sairaus oli: niin vaikeaa laatu, että täytyi tehdä leikkaus ja mikä pahinta, leikkaajat olivat täysin puoskareita eikä tunnuttu joukkoliikkeen lääkäreitä. Kun muistelee järjestömme toimintaa jostakin vuosia ennen suurta vihanäitä, niin ilosta vavahtaa ja huudattaa: miten päästi jälleen noin henkisesti rikkaaseen aikaan!

Silloin järjestömme henkisesti vainiolla oli työtä ja työntekijöitä. Kolmen piirin palveluksessa oli puhujia, luennointijoita ja kaikenlaisia muita valistustyöntekijöitä. Keskusjärjestöllä oli käytettävänä luennointijoita, ei tarvinnut tyytyä o-sastotoiminnan neuvojiin, kuten nyt täytyy turvautua, pareremman puutteessa.

Järjestöllä oli Työväen-Opisto, jossa kävi vuosittain opiskelemaan perusteellista luokkatietoisuutta noin toista sataa studenttia. He vuorostaan levittivät sitä työläisten kesken. Mutta sitä ei sallittu tapahtuvaksi järjestömme keskuudessa. Monessa osastossa opistolla olleita kohdeltiin vihameilaisesti, useimmissa tapauksissa ilman syytä. Osaston jäsenet käsiteltivät opistolaiset samoiksi kuin vanhanmaan talonjunnun ylioppilait: heistä tulee meidän eläit ja riistajat. Opistolaiten työtä alettiin ankarasti arvostella, kun ne eivät talvessa ja kahdessa ole tottuneet käyttämään sujuvasti suomen- ja englanninkielisiä; kuinka opistolaiset ovat huonoja puhujia. Totuus on kumminkin se, ettei ainoastaan opistolaiset ole tyydyttävään hyvii puhujia, mutta he sen lisäksi kykenevät luennomaan, jota ei voi sanoa monestakaan niistä hyivistä puhujista, jotka eivät ole opistolla olleet. Opistolaiten leipäpaikkojen tavottelusta tehtiin suuri numero, tätä ei tehty ainoastaan joukkojen taholta jotka eivät aivan syyttä siitä mölyä pitäneet, vaan se oli kummallista, että ne jotka olivat päässeet puolueen puurokulle, katselivat kauhulla opistolaisen ilmestymistä a-reenalle. Olisihan luultu heidän olevan sen verran johdonmukaisia ajattelussa, että koska minulla on ollut oikeus kohota puolueen syöttäläiseksi, niin mikä ei opistolaisillakin. Tämä tilanne kasvatti kummallekin puolelle epäluuloa, sanottiinpa millä hyvänsä jommalla kummalla puolen, niin se ei kelvannut toiselle ryhmälle. Kun tätä mielialaa oli haudottu jonkun aikaa, niin alettiin masinoida puolelta ja toiselta, eli vallankuomouksellista käyttäen vajoittin maanalaisten toimintaa. Joukkojen selantakana vehkeiltiin, joutettiin salajuonia, miten itsekkin ryhmä parhaiten saisi etunsa ajetuksi ja pääsi järjestön asioissa määrääväksi mahdiksi. Kaiken tämän lisäksi tuli suuria työtaisteluja, jotka synnyttivät eriäviä mielipiteitä itse pohjojoukoissa työväen suhteellisyys, niin se antoi aiheen salakähmäisyydestä julkiseen taisteluun, joka johti suulliseen hajaantumiseen. Siinä kahakassa menetti järjestö opiston ja suurimmalta osalta järjestön jäsenistä kuoli vallankuomouksellinen innostus, jota se on potennut viimevuosiin saakka. Henkisesti rappiolatassa ei ole vielä täysin toipunut. Työväen-Opiston huonoista puhujista ei ole ollut vastusta, vaan agitaattorikursseilta ei ole hyviä puhujia tilalle tullut, niin

YHTÄ JA TOISTA

Suuria hommia.

Tavallisilla ihmisillä ei ole taavistutakaan siitä rahapaljoudesta, mikä suurilla amerikalaisilla sanomalehtimiehillä ja aikakausjulkaisijilla on käytettävissä agitaatioinnin tarpeen tullen. Silloin tällöin saa siitä hieman käsitystä kun syvennyä asioita tutkimaan, niin sellaisia asioita, jotka laskevat julkisuuteen.

Nyt juuri eräs viikkolehti nimeltä Literary Digest toimittaa ennakkoonäestystä tulevasta presidentin vaaleista. Tätä ennakkokäsitystä varten on mainittu lehti painattanut yksitoista miljoonaa äänestyskorttia, joissa on eri presidenttien pyrkijöiden nimet, kysymykset mitä puoluetta on äänestännyt virkoihin viime vaaleissa ja mitä tulee kannattamaan tulevissa vaaleissa. Äänestyskorttien lisäksi on kirjessävälä pari muuta lentolehtistä, jotka ovat painettu niinkään ko-neella.

Mitä tuollainen äänestys maksaa, saamme hiukan käsitystä laskemalla siitä koituvat postikulut. Yksitoista miljoonaa kirjettä, senni kirjettä tekee satakymmenen tuhatta dollaria. Äänestyskortteissa on kaikissa sentin postimerkki palautusta varten — toinen sata kymmenen tuhatta dollaria. Siis postikulut yksistään kaksisataa kaksikymmentä tuhatta dollaria. (\$220,000) Kun tähän lisätään äänestuskorttien, lentolehtisten ja kirjekuorten (niissäkin on painettu paluu-osote) painatus, niihin

järjestö on huutavassa hukkassa puhujista. Nyt järjestö saa maista kumpi on parempi, liit leipäpaikkain tavoteltajia vaiko ainainen puute kykenevistä toimitsijoista.

Siitä saakka kun mennyt kesänä emäpuolueessa tapahtui hajaannus on järjestömme keskuudessa näytynyt tavantakaa uusiintuvan samallaisia oireita, joista edellä on puhuttu. Työmiehen ryhmälle ei kelpaa mitä Raivaajassa sanotaan ja taas päinvastoin. Noilla vastakkaisilla lahkokunnilla on hirvunen epäluulo toisiaan vastaan. Kärpsestä tehdään härkänen, jos ei löydetä hitusen verran asiaa, niin mielikuivutuksessa tehdään, niin saadaan juttuja maailmalle pohjojoukkojen pohdittavaksi. Mikä on jo nyt nähtävänä? Boikoteeraus niitkin vähäsiä henkisiä kykyjä vastaan, mitä järjestöllä on käytettävänä. Itäläiset katselevat karsain silmin keskipiiriin agitaattoreita, itäpiiriin agitaattorit eivät kelpaa olleikkaan keskipiiriin. Länneillä on pieni ryhmä joka "himoitsee" kuin peura janoissaan "Työ-miesryhmän agitaattoreita.

Toisaalla se synnyttää nurjaa mieltä. Tällainen on tilanne järjestössämme tällä kertaa, joka ei ole ilahduttava. Ja miksi se muuttuukaan ennenkuinkin kesä on kaikki. Sillä minä olen tehnyt sen havainnon, että joukkoliikkeen hermosairaudet pahenevat kesän aikana. Ennenkuin ollaan mätäkään lopussa, niin on paha pelättävissä. Kesäkuuman aivopohjennuksesta on usein ikävät ja kauvaksi kantavat seuraukset.

Mikä korjaa asiat oikealle tolalle? Ei mikään muu kuin itse pohjojoukot, joiden edut ovat kysymyksessä. Mutta mikä ikävintä tässä jupakassa, kuten monessa muussakin, että se mikä tehdään joukkoetuojen hyväksi kummaltakin puolen. Jos joukot ymmärtäisivät, mikä heidän rauhaansa sopii, niin he sanoisivat noille hermostuneille sanomalehtimiehille: stop tykkää-nä, tuollainen teerenpeli ei vetele ainakaan meidän etumme nimessä. Jos ei teidän mielikuivutukseenne tule mitään asioita kuin pirujen näkeminen toisistaan, niin juoskaa korpeen tahti vuorille parantamaan hermojanne. Elkkä tulko takasin ennenkuin mielikuivutukseenne puhdistuu.

Tässä jutussa niinkuin edellisessäkin järjestön hajaantumissa toimeenpanevan komiteassa näytetään tulevan siksi aseeksi millä lupollinen hajaannus suoritetaan. Se on antanut uhkauskassain Raivaajalle puoluelehtioikeuksien lakkauttamisesta. Vähästä menee puolueoikeudet, jos niistä rikoksista, mitä Raivaaja on tehnyt sitte jälkeen edustajakokouksen. Ikävä ja samalla häpeä tunnustaa, on ole mainittu lehteä niin kiinteästi seurannut, että täydellä vaakaumuksella voisit sitä asiaa ratkaista. Enkä koskaan ole ollut puolueen vehkeilyssä niin paljon sisällä, että tietäisin kuin ka paljon jonkin lehden täytyy

YHTÄ JA TOISTA

Suuria hommia.

veheillä kun siltä lakkautetaan puoluelehdin oikeudet. Siinä toimeenpanevan komitean manifestissa ei näy erittäin raskauttavia syitä. Onpahan vain hermostuneen sihteerin suurenuslasin valossa väritetty dokumentti.

Pohjojoukkojen tulisi Henryä ottaa kovakouraisesti niskasta kiinni ja pudistaa niin kovasti, että taitelijan siivel lentäisi kourasta pois ja asettaa kynäkourassa väkasti istumaan ja sanoa: Harkitse asioita visummin tästä edeskin kuin tähän saakka.

Tähän asti olen käsitellyt asioita sillä tavalla kuin ei mitään erimielisyyden aihetta olisi kukaan noiden riitelevien ryhmien välillä. Onhan sitä asiatakin! Periaatteistako? Mitä joutavaa! Kaikkihan me pyrimme samaan sosialistiseen maanpäällystävään, niin itäläiset kuin keskipiiriläiset ja länneläiset. Taktiikastahan ne erimielisyydet johtuvat. Raivaaja katseele asioita, että kautskyläiskeskustasosialistien menettelytavat ovat työläisille parhaita toimintatapoja vapautukseen kapitalistisesta orjuudesta. Työmiehiä pitää bolshevistiset menettelyt parhaana. Siinä se on se asiallinen riidan aihe. Noiden riitapuolueiden tulisi kumminkin ottaa se huomioon, että e-lämme amerikalaisissa yhteiskunnassa emmekä Venäjällä eikä Saksassa. Jos pidämme itseemme liian kiinni Venäjän vallankumouksista ja Kautskyn kaavoista, niin voimme siinä jännityksessä tykkäänä unhottaa kotoisat olot, ja siten teemme itseemme kykenemättömiksi edistämään tämän maan oloihin soveltuva sosialismia. Menettelytapamestarin tulisi ottaa se huomioon, ettemme ole vapaita toimintatavoissa, ainakaan tällä kertaa. Riippuu hyvin paljon siitä, mitä ylhäältä sallitaan meidän tehdä ja minkä verran voimaa on meidän takanamme. Siinä me joudumekin marxilaisen opin ytimeen. Kalle-vainaja on näet sanonut: Olosuhteet määräävät milloin ja millä menettelytavoilla työläiset kohoavat valtaan, ja edelleen hän sanoo: Se tilanne missä työläiset suorittavat vallankumouksen, määrää mitä aseita he käyttävät. Tuon määrätelmän kun pohjojoukot jaksaisivat iskeä kalloonsa ja totuttaisivat itseään ymmärtämään yhteiskunta-tilanteita ja luokkavoimia työlehtikassakin tilanteessa, niin puoluekareille jäisi paljon vähemmän suunnista mestaroinnista. Mutta ollaan vielä siinä surkeassa tilanteessa, että joukot ovat nukkeja, joiden tunteita ja mielialoja hyväkseen käyttäen moni tunnoton omia etujaan tavoitteleva nousukas värkää uusia suuntia, josta koituu työväenliikkeelle monta ikävää seurausta. Sitä on hyvin paljon nykyisessäkin järjestöriddassa.

Sävön Jaäkari.

Lähtessänne ostoksille tarkastakaa ilmotusosastoamme

käsitetty paperin hinta, postitus, y. m. työt, joka suinkaan ei ole vähäinen 11,000,000 kirjeen kanssa, niin kalliilla saavat uteliaisuutensa maksaa, noin äkkipikaa sanottuna.

Onko siis uteliaisuus ainoana kannustimena noin suurin uhrauksien? Ei ole. Kaukama sijtä. Sillä on vissi tarkoitus, joka vielä koskaan ei ole ollut tulkitsua tuottamatta. Se on ensintällä propagandaa, kaus tähtävällä propagandaa, ja toisella tilalla tilaajien hankkimista lehdele.

Samalla kertaa kun annetaan noiden yhdenkymmen miljoonan kansalaisen ilmoittama presidentti-suosikkinsa, kiinnitetään heidän huomiotaan siihen seikkaan, että mainittu lehti tulee seuraamaan tämän vuotista presidentin vaalia perinpohjaisemmin kuin koskaan ennen ja "puolueettomasti."

Kukapa tuollaisen lausunnon luettuaan ei tämän ja vaalipäivän välillä ensi marraskuussa ostaisi vähintään yhtä numeroa niin harvinaista otusta kuin "puolueeton" lehteä, ja sillä olisi aineellinen puoli kirjoitteen lähettämistä korvata ja henkilnen puoli olisi nettovoitto.

Porvariston väärin tulkitsema yleinen mielipide

Näinä aikoina taaskin on porvaristo saanut erikoista aihetta päivän tapahtumista ja on se noussut suurella kiihkolla puhumaan kansasta ja kansan yleisistä ja yhteisistä eduista. Porvaristo on saanut puhumaisi-heensa nykyisin kaikkialla suurporvaristoa vastaan riehuvista työtaisteluista. Työväentaistelut, joita työväen on käytävä asemansa turvaamiseksi, leimataan porvariston taholta kansan vastustaviksi. Porvarit yksilönä puhuvat suuren yleisön nimessä mahtavasti erikoistettujen tavottelea vastaan. Siksi näytetään tarpeelliselta katsoa kuinka tuon "kansan ja yleisön" nimessä esiintyminen yksilöille näytetään oikeutetuksi?

Heidän tapansa mukaista on jakaa kansa kolmeen luokkaan. Pääoma, työläiset ja se yleinen mielipide, joka katseele ja arvostelee asioita, yhteiskunnallisia ilmiöitä tuossa kolmiyhteisöisessä valossa.

Tämä tällainen luokkajako on todellisuuden ulkopuolella ja ennen kaikkea epätieteellinen, jotta luokkakäsitteiden sekottamista.

Jos kuka tahansa tässä suuren yleisön nimessä yksilönä esiintyy, esiintyy se siinä omalla oikeudellaan työn ja pääoman keskinäisessä tuomarina ja todellakin tuon tuomarin paikan ottaa kuka tahansa kulloinkin hallussa. Todellisuudessa tuo "suuri yleisö" ei ole kukaan muu kuin se yksilö taikka ryhmä, joka kulloinkin tuon suuren yleisön nimessä puhuu ja esiintyy. Tämä edustaja ei tavallisesti tiedä siitä edustustavastaan mitään itsensä ulkopuolella.

Sellainen luokkajako, että suuren yleisön kuuluvat aina kaikki ne ihmiset, jotka eivät aina kuulu johonkin järjestettyyn työväenjoukkoon, taikka sitten todellista riistoa tuottavaan kapitalistiluokkaan, on yhtä säännötön luokkajako, kuin kaikki muutkin pelkät tosiasioita poissa olevat otaksumat. Kaikki kapitalistit ja porvarit eivät todellakaan kuulu teollisuuden tai kaupanharrastajien ammattiyhdistyksiin, mutta niiden ehdoton enemmistö kuuluu tavalla taikka toisella niiden holkukseen, vaikutuksen alaisuuteen ja heidän johtonsa alla liikkuviin luokkajärjestöihin. He oimistavat täydellisesti kapitalistiluokan aate- ja pyrintömuodot, joistakin sivuseikoista ja sivuasioihin perustuvista erinäisyyksistä huolimatta.

Kaikki työläisetkään eivät kuulu työväenjärjestöihin, mutta työväenjärjestöissä vallitseva ajattelu ja katsantokanta on yleinen suurelle enemmistölle pakattavista riippuvaisen ihmisten keskuudessa, vaikka nämä aatteet ja katsantokannat esiintyvät itseään ilmaisevana ja käytännöllisyyteen pyrkivinä vain työväenjärjestöjen kautta.

Stiiffi", alkaa olla nykyään melkein sukuputtoon kuollut eläin ja jos toinen kymmenen vuotta mennään kehityksessä samalla vauhdilla eteenpäin, niin vuonna 1930 saantme katsella niitä vain museoissa, entisajan "missing linkin" vierellä, vuodevaatteet matrassia myöten rullattuna seikkain ja setseli kummassakin kädessä, piikaset tinapöksyt ja korkikengät jalassa, puhumattakaan siitä pitkästä parrasta, joka viime vuosina oli niin yleisenä stailina.

Suuri edistys puutavaratuotannon alalla.

Kun vertailee nykyäikää entisaikaan, jolloin täytyi kymmeniä maileja kulkea mäkiä metsäpolkuja, taloustamiehet pesukattilaa myöten selässä, niin pääsee helpotuksen huokaus, sillä on pahanlainen etukäteen arvata milloin kansan käsi laskeetaan harteille ja sanotaan sahanpäässä tai kirvesvarressa sarhittavan hyviä toimittajia. Siis vieläkin helpotukset huokaus siltä varalta jos lupaavalla näytävä toimittusura sattuisi päättymään sinne mistä se on alkanutkin. Ei siis enää tarvitsisi monessakaan paikassa sitä rakkaaksi tullutta ja seuralaisista rikasta plänkettä-rullaa, joka sivumennen sanoen on jo joutunutkin vanhojen velkojen maksuksi.

Vuodevaatteiden kantamisesta on siis läheisessä tulevaisuudessa päästy. Ja mitä tiukemmin seivätyvät metsätyöläiset vaatitukseksi takana, sitä pikemmin on kaikilla kämpillä yhtöin puolestakuuvaatteet ja niiden puhtaanaap.

S. S. OSASTOILLE, KIRJALLISUUSKOMITEOILLE JA TOVERIN ASIAMIEHILLE.

Toveria kustantava liike on kuukauden kuluessa sijoittanut kahdeksatta tuhatta dollaria yksistään paperin ostoon. Tämä on suuri summa rahaa pienelle liikkeelle. Ilmoittamme tämän asian kaikille s. s. osastoille, kirjallisuuskomiteoille, Toverin ja Toverittaren asiamiehille sekä kaikille niille, joilla on maksamattomia laskuja liikkeellemme, että tekisivät hyvin ja lähettäisivät suorituksen tänne aivan ensi tilassa. Kaikki vanhat laskut suorituksen kanssa erittäin kernaasti vastaanotamme.

Toverin karttoja vielä saatavana.

Varastossa on vielä toista sataa Suomen karttaa ja lähettämme niitä kaikille niille Toverin uusille tilaajille ja Toverin uudistajille, jotka kahden viikon kuluessa tekevät tilauksensa joko meille tai asiamiesten välityksellä; kartta annetaan vähintään puolen vuoden tilauksesta tai uudistuksesta. Toveruudella,

TOVERIN LIIKKEENHOITAJA.

Toverin vastaavan toimittajan paikka avoinna

Täten ilmoitetaan Toverin vastaavan toimii avoimeksi ja hakukelpoisten tovereiden haettavaksi. Toimeen olisi astuttava heti kutsun saatua. Hakemukset palkkaavatuimukseen on lähettävä ennen toukokuun 20 päivää osoitteella:

TOVERIN JOHTOKUNTA
Box 99, Astoria, Ore.

Luokkajako täytyy tehdä sillä perusteella, missä suhteessa ihmiset ja ihmisistä muodostuvat ryhmät ovat yhteiskunnalliseen elämään, eikä sillä, mitä kukin yksilöllä oikeutta puhua, että työtaistelut ovat kansan etuja vastaan.

Luokkajako täytyy tehdä sillä perusteella, missä suhteessa ihmiset ja ihmisistä muodostuvat ryhmät ovat yhteiskunnalliseen elämään, eikä sillä, mitä kukin yksilöllä oikeutta puhua, että työtaistelut ovat kansan etuja vastaan.

Luokkajako täytyy tehdä sillä perusteella, missä suhteessa ihmiset ja ihmisistä muodostuvat ryhmät ovat yhteiskunnalliseen elämään, eikä sillä, mitä kukin yksilöllä oikeutta puhua, että työtaistelut ovat kansan etuja vastaan.

Kyllä olivatkin surkeita ne entiset tukkikämpät. Lähimaille kaksisataa miestä yhdessä kämpässä tavallisesti, suurimmassa enemmänkin, ja kun ne kaikki ripustivat määrät vaatteensa unni ympärille kuivamaan, niin jo piti käryn haista. Kun sitte oli muutamia tunteja kuivuttava vaatetta, tupakointu, sylelykset ympärillä, y. m., niin sopi sellaisessa kämpässä ruveta levolle täiden, kirppujen ja luitteen sekaan.

Tuntuu ihmeelliseltä, että sellaisissa oloissa työläiset pysyivät lainkaan hengissä, terveydestä puhuttaakaan. Mutta se johtui ainoastaan siitä että he olivat työajan raittiusa ulkoilmassa.

Kun nyt puutavaratyöläiset tekevät itsessään sellaisen muutoksen, kun he ovat tehneet työoloissaan, niin heistä tulee työväestön valvutunein osa. Sen sijaan, että kaupunkiin tulua alettaii katselemaan kämppliläisiä, "koiratoppaan", tai jotain muuta sitä asiaa ajavaa laitosta, ruvetaan etsimään työväestön juhlia, valvutunutta seuraava, kirjallisuutta ja aikaa vastaavaa ajanjavettoa, unohtaan kokonaan vanhanajan tavat. Kaupungeissa on paljon sellaisia laiskureita, jotka elävät ja rikastuvat sillä, että kaupitsevat ja myyvät logareille korpiorjasta kultamäkihäleihin saakka roskaa, joka ei ole muun kuin mielen tylystyttämisen ja rahansaannin peliä. Kun logarit vielä oppivat itsensä pitämään niistä erillään, niin pystyvät he määräämään täydellisesti työaikansa, palkkansa ja elämässuhteensa kämpillä.

Siihen yhdessä pyrkikäämme. Taneli.